

KESÄSOTA 1919

Kaikkihan nyt 70 vuoden takaisen talvisodan tietävät, vaan harva muistaa 90 vuoden takaista unohdettua, tunteimatonta kesäsotaa Kannaksella.

TEKSTI: KARI KUUSELA

Vuoden 1918 vapaussodassa Suomelle jäi merkittävä määrä Pietarin suojaksi rakennetusta rannikkolinakkeiden ketjusta. Itäisin näistä oli Terijoen läheisyydessä sijainnut Ino, joka jäi suomalaisille 14. tammikuuta 1918 venäläisen varuskunnan poistuessa sieltä. Inon aseistus oli aivan poikkeuksellisen vahva sisältäen kahdeksan 305 mm tykkiä, kahdeksan 279 mm haupitsia, kahdeksan 254 mm tykkiä ja kahdeksan 158 mm tykkiä. Venäläiset räjäyttivät tykit ja osan linnoituslaitteista lähtiessään, mutta keväälleen 1919 mennessä suomalaiset saivat yhden 305 mm tykin ampumakuntoon.

Brittiläisen amiraali **Cowanin** laivat tukivat 13.5.1919 Kaprionlahdelle Inkerinmaalle virolaisten tekemää maihinnousua. Operaation aikana *HMS Cleopatra* ja muut laivat liikkuivat Seiskarin vesillä ja ottivat 17.5.1919 lyhyesti yhteen venäläisen hävittäjän *Gavriilin* kanssa ja lähestyivät Kronstadtia, mutta väistyivät linjalaiva *Petropavlovskin* ja risteilijä *Olegin* tultua ulos satamasta.

Venäläiset luulivat aluksi Kaprionlahdella maihinnoussutta joukkoa suomalaisiksi, mutta pian he totesivat Virossa kootun pataljoonan väen olevan inkeriläistä. Tähän ja englantilaisen laivasto-osaston liikehtimiseen liittyi varmasti kuitenkin se, että he tulittivat Inoa

17.5.1919. Venäläisten käsityksen mukaan suomalaiset olivat tulittaneet Inoa vastapäätä Suomenlahden eteläpuolella olevaa rannikkolinnoitusta Krasnaja Gorkaa ja Itämeren laivastoa, jotka olivat puolustautuneet. Suomalaisen käsityksen mukaan venäläiset ampuivat ensin ja he vastasivat siihen. Ino ampui vielä 5.6. kolme laukausta Kronstadtin, mutta sade esti tähytyksen ja ammunta loppui lyhyeen.

Rajajoella oli joitakin yhteenottoja kesäkuun alussa, ja 10.6.1919 Kannaksen rajapitäjiin julistettiin sotatila.

Vuonna 1920 Tarton rauhansopimuksen perusteella Inon linnoitus hävitettiin, koska Neuvostoliitto piti sitä uhkana itselleen. Sen tykkikalustoa, panssarilevyjä ja muuta varustusta siirrettiin vuonna 1921 käytettäväksi muualla Suomen rannikko puolustuksessa. Linnoitusta ei venäläisten toimesta koskaan kunnostettu, vaikka se jäi Moskovan rauhassa 1940 ja sitten uudelleen vuonna 1944 heille. Linakkeen massiiviset rakenteet ovat edelleen nähtävissä Terijoen (Zelenogorsk) tuntumassa.

KRONSTADTIN MATRUUSIT HYÖKKÄÄVÄT.

Bolshevikit eivät saavuttaneet juuri menestystä merellä mutta matruuseilla oli suuri merkitys rannikko puolustuksessa ja sisällissodan jalkaväkitaisteluissa muun muassa torjuttaessa Judenitsin operaatiota. Matruuseja on usein kutsuttu Venäjän vallankumouksen omatunnoksi. He nousivat kapinaan bolshevikkeja vastaan vuonna 1921. Kapina kukistettiin verisesti.

BRITTLAIVASTON

aluksista raskaimpia yksiköitä Koivistolla edustivat risteilijät, kuten tämä *HMS Cleopatra*, jolta kontra-amiraali sir Walter Cowan välillä komensi osastoaan. Alus oli kevyt, mutta varsin ajanmukainen, se tuli palveluskäyttöön 1915, ja sen pääaseistuksena oli neljä 152 mm tykkiä.

■ Avoasemissa olevia Inon 152 mm Canet-tykkejä keväällä tai kesällä 1918. Näitä tykkejä Inossa oli kaikkiaan kahdeksan. Tykit ovat venäläisille tyypillisessä rintama-asemassa, suorassa rivissä rinnakkain. Takana kulkee ammusrata.